

Wydawnictwo Lex Manual

Kodeks Karny

SKRYPT Z TEKSTU
USTAWY

Adwokat Michał Wysocki

Michał Wysocki
Adwokat

Kodeks Karny

Skrypt z tekstu ustawy

Stan prawny: 7 sierpnia 2020 r.

Michał Wysocki

www.lexmanual.pl

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny i edukacyjny - nie stanowi wiążącej porady prawnej lub podatkowej, a autor i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za jej wykorzystanie. Podczas przygotowywania tekstu dochowano starań, by informacje zamieszczone w publikacji były zgodne z obowiązującym stanem prawnym. Nie gwarantujemy ich aktualności w późniejszym czasie (w szczególności w przypadku zmiany stanu prawnego).

Na przygotowanie tej publikacji poświęcono wiele czasu i sił, dlatego prosimy, by jej nie udostępniać, kserować lub w inny sposób reprodukować. Nieuprawniona dystrybucja stanowi złamanie prawa.

LEX MANUAL

© Wydawnictwo Lex Manual

Piła 2020

ISBN 978-83-958092-5-5

Spis treści

Wstęp	6
Skróty	7
Część ogólna	8
Zasady odpowiedzialności karnej	8
Formy popelnienia przestępstwa	10
Wyłączenie odpowiedzialności karnej	12
Kary	14
Środki karne	15
Przepadek i środki kompensacyjne	19
Zasady wymiaru kary i środków karnych	22
Powrót do przestępstwa	25
Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	26
Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych	30
Środki zabezpieczające	32
Przedawnienie	34
Zatarcie skazania	35
Odpowiedzialność za przestępstwa popelnione za granicą	36
Objaśnienie wyrażeń ustawowych	38
Stosunek do ustaw szczególnych	41
Część szczególna	42
Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne	42
Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	47
Przestępstwa przeciwko obronności	50
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	53
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	58
Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	62
Przestępstwa przeciwko środowisku	65
Przestępstwa przeciwko wolności	69
Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	71
Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	72
Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	76
Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	79
Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	81

Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	83
Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	88
Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum	94
Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu.....	96
Przestępstwa przeciwko ochronie informacji	101
Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów.....	104
Przestępstwa przeciwko mieniu	107
Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym.....	112
Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	119
Część wojskowa.....	121
Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy.....	121
Przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	124
Przestępstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej.....	126
Przestępstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi.....	128
Przestępstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem	129
Przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby.....	130
Przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu.....	131

Wstęp

O tym, że nauka prawa nie należy do prostych zdań, mogą opowiedzieć wszyscy studenci tego kierunku, a także każdy, kto w trakcie swojego życia musiał przyswoić większą partię prawniczej wiedzy. Skuteczność nauki bardzo często wynika z jakości oraz formy dobranych materiałów edukacyjnych, które ułatwiają zapamiętywanie tekstu prawnego i przyswajanie rządzących nim zależności.

Niniejsze opracowanie jest wynikiem kilkunastoletniego doświadczenia autora w tworzeniu prawniczych opracowań, ze szczególnym uwzględnieniem skryptów. Dobrze przygotowany skrypt nie tylko niewyobrażalnie skraca czas, jaki należy poświęcić na naukę, ale także zdecydowanie ją ułatwia. Z tego i podobnych skryptów skorzystało do tej pory tysiące osób, chwając sobie jakość i przejrzystość przyjętej formy.

Oddając w Wasze ręce skrypt z Kodeksu karnego, należy wyjaśnić, że nie jest on w stu procentach powtórzeniem treści przepisów. Tam, gdzie istniała taka możliwość, materiał grupowano w przyswajalne partie, powszechnie zastosowano także wyróżnienia najważniejszych słów danego zagadnienia. Struktura skryptu bazuje na układzie kodeksowym.

Skrypt jest zgodny z obowiązującym stanem prawnym. Z uwagi na przyjętą formę, czasami stosowano w nim pewne uproszczenia. Z tego też powodu przygotowując się do nauki lub pracy z kodeksem, warto choć raz przeczytać go od deski do deski.

By pobudzić mózg do działania oraz zmniejszyć i tak obszerne rozmiary skryptu, zastosowano szereg skrótów, które zostały wyjaśnione w dalszej części pracy. W zależności od kontekstu, skrót dotyczyć może liczby pojedynczej lub mnogiej danego wyrażenia.

W części prezentującej poszczególne czyny zabronione zastosowano metodologię, zgodnie z którą wiersz „Zagrozenie” zawsze odnosi się do wiersza poprzedniego. Modyfikacje odpowiedzialności w postaci typów kwalifikowanych lub uprzywilejowanych dotyczą czynu znajdującego się bezpośrednio nad nimi, chyba że co innego wynika z treści skryptu.

advokat Michał Wysocki

sierpień 2020, Piła

Skróty

W opracowaniu wykorzystano następujące skróty

- **AW** – kara aresztu wojskowego;
- **KK** – Kodeks karny;
- **OW** – kara ograniczenia wolności;
- **PW** – kara pozbawienia wolności;
- **RP** – Rzeczpospolita Polska;
- **UE** – Unia Europejska;
- **ZG** – zorganizowana grupa lub związek przestępczy.

Część ogólna

Zasady odpowiedzialności karnej

Warunki odpowiedzialności karnej:

1. **czyn zabroniony** pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia
2. **społeczna szkodliwość** większa niż znikoma
3. konieczność przypisania **winy** w czasie czynu
4. **czas popełnienia** - w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany
5. **miejsce**:
 1. sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany
 2. gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić
6. **podział przestępstw**:
 1. **zbrodnia** - PW min. 3 lata
 2. **występek** - grzywna powyżej 30 stawek dziennych lub 5000 zł, OW lub PW powyżej miesiąca
7. **umyślność**:
 1. **zbrodnia** - tylko umyślnie
 2. **występek** - umyślnie i nieumyślnie, jeśli ustawa tak stanowi

Dalsze zasady:

1. **przestępstwo skutkowe przez zaniechanie** - tylko wtedy, gdy był prawny, szczególny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi
2. **zasada humanitaryzmu** - kary oraz inne środki stosuje się z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu, w szczególności z poszanowaniem godności człowieka
3. **zasada terytorialna - polską ustawę** stosuje się:
 1. do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium RP
 2. na polskim statku wodnym lub powietrznym
 3. **wyjątek** - umowa międzynarodowa stanowi inaczej
4. **umyślność/zamiar**:
 1. **umyślność** - sprawca ma zamiar popełnienia, to jest chce popełnić albo przewidując możliwość popełnienia, na to się godzi
 2. **nieumyślność** - sprawca nie mając zamiaru popełnienia, popełnia jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć
5. sprawca ponosi **surowszą odpowiedzialność, którą ustawa uzależnia od określonego następstwa** czynu zabronionego, jeżeli następstwo to przewidywał albo mógł przewidzieć

Zasady intertemporalne:

1. **w czasie orzekania inna ustawa niż w czasie popełnienia** - ustawa nowa, chyba że starsza jest względniejsza dla sprawcy
2. **w nowej ustawie kara za czyn objęty wyrokiem niemożliwa do orzeczenia** - obniżenie kary do najsurowszej możliwej
3. **w nowej ustawie czyn nie jest zagrożony PW** - karę podlegającą wykonaniu zamienia się na grzywnę (miesiąc PW = 60 stawek) lub OW (miesiąc PW = 2 miesiące OW)
4. **w nowej ustawie czyn objęty wyrokiem nie jest zabroniony** - zatarcie z mocy prawa

Wiek sprawcy:

1. **zasada** - odpowiedzialność od **17 lat**
2. możliwe **15 lat**, jeśli:
 1. czyn z art. art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280 KK
 2. okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne
3. **kara dla 15 latka**:
 1. maks. 2/3 zagrożenia ustawowego
 2. możliwe nadzwyczajne złagodzenie kary
4. kara za **występek popełniony po ukończeniu 17 lat, a przed 18**:
 1. sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich
 2. jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają

Kumulatywny zbieg przepisów:

1. ten sam czyn stanowi **tylko jedno przestępstwo**
2. **czy wyczerpuje znamiona większej liczby** - skazanie za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich przepisów
3. w takim wypadku **wymiar kary** - z przepisu najsurowszego + środki ze wszystkich

Czyn ciągły:

1. **warunki**:
 1. **dwa lub więcej** zachowań
 2. podjęte w **krótkich odstępach** czasu
 3. wykonanie z góry powziętego **zamiaru**
2. **skutek**:
 1. uważa się je za **jeden czyn** zabroniony
 2. przedmiotem zamachu jest **dobro osobiste** - konieczna tożsamość pokrzywdzonego
3. **wykroczenia przeciwko mieniu**:
 1. odpowiada za **jeden czyn** zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa
 2. ten, kto w **krótkich odstępach** czasu
 3. przy wykorzystaniu tej samej albo takiej samej **sposobności** lub w podobny sposób
 4. popełnia **dwa lub więcej** umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu
 5. jeżeli **łącna wartość** mienia uzasadnia odpowiedzialność za przestępstwo

Formy popełnienia przestępstwa

Przygotowanie:

1. **warunki:**
 1. sprawca ma na **celu** popełnienie czynu
 2. **podejmuje czynności** mające stworzyć warunki do przedsięwzięcia czynu zmierzającego bezpośrednio do dokonania czynu zabronionego
 3. **w szczególności** - wchodzi w porozumienie z inną osobą, uzyskuje lub przysposabia środki, zbiera informacje lub sporządza plan działania
2. **karalność** - tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi
3. **odstąpienie:**
 1. **brak kary** za dobrowolne odstąpienie
 2. **w szczególności** - zniszczył przygotowane środki lub zapobiegł skorzystaniu z nich w przyszłości
 3. **gdy było porozumienie z inną osobą** - dodatkowo trzeba podjąć istotne starania zmierzające do zapobieżenia dokonaniu
4. **nie podlega karze** za przygotowanie osoba, która odstąpiła od usiłowania

Usiłowanie:

1. **warunki:**
 1. **zamiar popełnienia** czynu zabronionego
 2. **bezpośrednie zmierzanie** do dokonania
 3. **brak dokonania**
2. usiłowanie zachodzi także gdy sprawca nie uświadamia sobie że **dokonanie jest niemożliwe:**
 1. **brak przedmiotu** nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego
 2. **użycie środka nienadającego** się do popełnienia czynu zabronionego
3. **karalność:**
 1. jak za **sprawstwo**
 2. **usiłowanie nieudolne** - można nadzwyczajnie złagodzić albo odstąpić od wymierzenia kary
4. **czynny żal i odstąpienie:**
 1. **brak kary** za usiłowanie:
 1. **dobrowolne odstąpienie** od dokonania
 2. **zapobieżenie skutkowi** stanowiącemu znamię czynu
 2. **możliwe nadzwyczajne złagodzenie** kary, gdy sprawca dobrowolnie starał się zapobiec skutkowi

Sprawstwo, podżeganie i pomocnictwo:

1. **sprawstwo:**
 1. **pojedyncze**
 2. **współsprawstwo** - wspólnie i w porozumieniu
 3. **sprawstwo kierownicze** - kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę
 4. **sprawstwo polecające** - wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, poleca jej wykonanie takiego czynu
2. **podżeganie:**
 1. chcąc, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, nakłania ją do tego
 2. odpowiada za podżeganie **provokator** - w celu skierowania przeciwko innej osobie postępowania karnego nakłania ją do popełnienia czynu zabronionego (nie stosuje się wtedy akcesoryjności odpowiedzialności i czynnego żalu)

3. **pomocnictwo:**
 1. zamiar, aby **inna osoba dokonała** czynu zabronionego
 2. swoim zachowaniem **ułatwia** jego **popęlnienie**, w szczególności - dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji
 3. odpowiada **także** ten, kto **wbrew prawnemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popęlnienia** czynu zabronionego swoim zaniechaniem **ułatwia** innej osobie jego popęlnienie
4. **karalność:**
 1. za **sprawstwo** w każdej postaci jak za sprawstwo
 2. **podżeganie i pomocnictwo** - jak za sprawstwo
 3. **pomocnictwo** - sąd może **nadzwyczajnie złagodzić** karę
5. kwestie związane z **większą liczbą sprawców:**
 1. **każdy odpowiada w granicach swojej umyślności/nieumyślności** niezależnie od pozostałych
 2. **okoliczności osobiste:**
 1. wyłączające, łagodzące albo zaostrzające odpowiedzialność karną - uwzględnia się tylko co do osoby, której dotyczą
 2. jeśli okoliczność osobista stanowi znamię czynu, współdziałający odpowiada gdy o niej wiedział (nawet jeśli go nie dotyczy, ale jak go nie dotyczy można nadzwyczajnie złagodzić karę)
6. **akcesoryjność odpowiedzialności:**
 1. jeśli **usiłowanie**, podżegacz i pomocnik odpowiadają jak za usiłowanie
 2. jeśli **brak usiłowania**, możliwe nadzwyczajnie złagodzenie lub odstąpienie od wymierzenia kary
7. **czynny żal:**
 1. brak kary dla współdziałającego, który **dobrowolnie zapobiegł** dokonaniu czynu
 2. jeśli dobrowolnie **starł się zapobiec** - możliwe nadzwyczajne złagodzenie